

METHODS OF PEDAGOGICAL ACTIVITY TO OVERCOME AGGRESSION AND THE INFLUENCE OF COGNITIVE DISMODERATE INTERCOURSE IN CHILDREN

Vesela Ivanova Bozhkova

Southwestern University "Neofit Rilski", Blagoevgrad, R. Bulgaria, vesela_bojkova@abv.bg

Abstract: As a specific method of preventive-pedagogical activity, the **mirror reflection** approach can be used, this is the way we can show the child what his behavior actually is and how it affects others. This method can be implemented in the form of a game, for example, by acting out the child's problem behavior, through a scene, shortly after his unacceptable behavior has occurred. His unacceptable behavior is stopped at the moment and then acted out by the adult. Thus, when a child is aggressive and pushes, redirecting his behavior into play helps him realize that his behavior is unacceptable. Through this approach, the child redirects his aggressive reaction into socially acceptable behavior. In fact, giving the child the opportunity to see his behavior from outside helps him realize that this behavior is socially unacceptable.

The research methodology includes the analysis of socialization processes in the school class and their influence on deviations in children's behavior. The school environment, as a socializing institution, has many gaps, there is a lack of respect and trust between a graduate and an educator. The lack of discipline among children lowers their level of self-control and they are sometimes more irritable, the value orientation of children begins to be directed mainly towards material goods at the expense of spiritual and moral qualities and emotions, arising from the children's will to make efforts in activities that develop them harmoniously.

The purpose of the study is to show the preventive-pedagogical methods suitable for overcoming aggression. Of primary preventive importance is the development of self-activity, which is a peculiar result of children's initiative.

The results show the need for the deployment of preventive activity, in which the educational process is located in specific integrative connections and dependencies with the functional elements of the creative activity of people in the sphere of spiritual culture.

Conclusions: The groups in which the personality is socialized are diverse, but with regard to adolescents, the school class is of great importance, because students find themselves in problematic relationships with each other, their relationships grow into interactions that degrade their personal growth. Discipline and respect for teachers are not at the necessary level for the normal functioning of the school class. Subsequently, children's self-control begins to decline, the level of aggressiveness increases. It is increasingly difficult for teachers to rely on the support of parents when there is problematic behavior among students. The lack of discipline and respect on the part of children, both among themselves and towards teachers, leads to a drastic drop in the level of education.

Recommendations: At the level of primary prevention of aggression, it is necessary to emphasize the development of the culture of behavior in children, which will provide them with a certain environment in which to grow and develop, valuable. For this purpose, one can look at the process of education itself, such as the mastering of cultural values and their awareness by children, as socially significant for their personal development.

Additional data: Cognitive dismoderate intercourse is an unexplored, hitherto, social, communicative problem in the psychological spectrum of moderation in human consciousness, reflecting on the refraction of feedback in the process of communication, implicitly (implicitly) , to maintain, self-control and explicitly (clearly), expresses his preceptive attitudes, influencing the moment of communication. In practice, there is dismoderial feedback, namely incorrect reading of behavioral signals in the communication process. The game also occupies an important place among the preventive methods for overcoming aggression in children, its main advantages are related to the emotional relief of the individual from the emotions that inhibit him and block his personal growth.

Keywords: Key words: Primary prevention of aggression in children of primary school age based on the cause of students' aggressive behavior - cognitive dismoderate intercourse between them and the concepts of preventive activity at school aimed at the working preventive method of mirror reflection.

МЕТОДИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА АГРЕСИЯТА И ВЛИЯНИЕТО НА КОГНИТИВНО ДИСМОДЕРАЦИОННОТО ОБЩУВАНЕ ПРИ ДЕЦАТА

Весела Иванова Божкова

Югозападен университет "Неофит Рилски", гр. Благоевград, Р. България, vesela_bojkova@abv.bg

Резюме: Като специфичен метод на превантивно-педагогическата дейност, може да се използва подходът огледална рефлексия, това е начинът, по който можем да покажем на детето, какво е поведението му всъщност и как, то влияе на другите. Този метод може да се реализира под формата на игра например, чрез изиграване на проблемното поведение на детето, чрез сценка, малко след като се е реализирало неговото неприемливо поведение. Неприемливото му поведение се стопира на момента и след това се изиграва от възрастният. По този начин, когато детето е агресивно и блъска, пренасочването на поведението му в игра, го подпомага, то да осъзнае, че поведението му е неприемливо. Чрез този подход детето пренасочва агресивната си реакция в социално приемливо поведение. Всъщност предоставянето на възможност детето да види своето поведение от страни, подпомага осъзнаването от него, на факта, че това поведение е социално неприемливо.

Методологията на изследването включва, анализирането на процесите на социализация в училищния клас и влиянието им върху отклоненията в поведението на децата. Училищната среда, като социализираща институция, има много пропуски, липсват уважението и доверието между възпитаник и възпитател. Липсата на дисциплина при децата, занижава нивото им на самоконтрол и те са в пъти по избухливи, ценностната ориентация на децата, започва да се насочва, основно към материалните блага за сметка на духовните и нравствените качества и емоции, пораждащи се от волята на децата да полагат усилия в развиващи ги хармонично дейности.

Целта на изследването е да покаже превантивно-педагогическите методи, подходящи за преодоляването на агресията. От първостепенно превантивно значение е развитието на самодейността, която е своеобразен резултат от инициативността на децата.

Резултатите показват необходимостта от разгръщането на превантивна дейност, в която възпитателният процес да се намира в специфични интегративни връзки и зависимости с функционалните елементи на творческата дейност на хората в сферата на духовната култура.

Заклучения: Групите в които личността се социализира са разнообразни, но по отношение на подрастващите, училищният клас е от огромно значение, тъй като учениците се намират в проблематични отношения по между си, техните взаимоотношения, прерастват в деградиращи личностното им израстване интеракции. Дисциплината и уважението към учителите, не са на необходимото ниво за нормалното функциониране на училищния клас. В следствие самоконтрола при децата започва да спада, повишава се нивото на агресивност. Учителите все по-трудно могат да разчитат на съдействието на родителите, при наличие на проблемно поведение между учениците. Липсата на дисциплина и уважение от страна на децата, както по между им, така и към учителите, водят към драстичен спад на нивото на образованост.

Препоръки: На ниво първична превенция на агресията е необходимо да се акцентира върху развитието на културата на поведение у децата, която да им осигури определена среда, в която да растат и да се развиват, ценностно. За целта може да се насочи поглед към, самият процес на възпитанието, като овладяване на културните ценности и осъзнаването им от децата, като социално значими за личностното им развитие.

Допълнителни данни: Когнитивно дисмодерационно общуване (cognitive dismoderate intercourse) е неизследван, досега, социален, комуникативен проблем в психологическият спектър на модерацията в човешкото съзнание, рефлексирал, върху пречупването на обратната връзка в процеса на общуване, имплицитно (прикрито), когато личността се опитва, да запази, самоконтрол и експлицитно (ясно), изразява, прецептивните си нагласи, влияещи и в момента на комуникация. На практика се получава дисмодерационна обратна връзка, именно неправилно разчитане на поведенчески сигнали в процеса на комуникация. Играта заема също важно място, сред превантивните методи, за преодоляване на агресията у децата, нейните основни предимства са свързани с емоционалното разтоварване на индивида от емоциите, които го затормозяват и блокират личностното му израстване.

Ключови думи: Първична превенция на агресията при децата от начална училищна възраст базирана върху причината за агресивното поведение на учениците - когнитивно дисмодерационното общуване (cognitive dismoderate intercourse) помежду им и похватите на превантивната дейност в училище насочени към работещият превантивен метод огледална рефлексия.

1. УВОД

Методите на превантивната дейност обхващат различните начините за въздействие върху съзнанието, чувствата и социалните умения, имащи отношение към предхохраняването от агресията. Отличителна черта на методите на убеждение е промяната на психичната установка в поведението на агресивните деца, чрез вербално, визуално-сензорно, аудиовизуално разясняване и доказване на правилността или неправилността на поведенческите им стратегии. Методите на убеждение, могат да бъдат класифицирани, чрез прогнозираните резултати, числеността на обектите повлияли се от превантивната дейност, както и

цялостното регламентиране на начинът, по който да се реализират, по-ефективно, индивидуално или групово.

Според характера на приложимото превантивно въздействие, методите приемат облика на вербални, визуално-сензорни и практически.

Вербалните превантивни методи на убеждение реализират целите по пътя на несловесната интерпретация, докато чрез визуално-сензорните методи на превенция се реализира пътя на въздействието на зрителните слуховите възприятия на децата, например гледането на филмче с предохранителни послания на четири-де. Според характера на превантивните методи на убеждение за преодоляване на агресията, при децата, биха могли да се диференцират на съзидателни и задържащи т.е. съзидателните превантивни методи се характеризират с това у личността да се формират, най-добрите поведенчески подходи за реакция в проблематична ситуация и да се доразвият, като съответно за отрицателните се търсят методологични форми на сублимация за пренасочването им. Докато чрез задържащите се цели да се парират негативните чувства у учениците т.е. когато личността изпадне в проблемна ситуация да и се предложат, социално-приемливи форми за преодоляване на кризата. (Димитрова, Д., & Василева, К., 2013, стр. 120)

2. МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Процедурата **разяснение**, представлява монологичен метод, чрез който субектите на превенцията, могат да посочат и анализират, различните елементи от поведението на обекта на превенция или на други обекти, повлияващи негативно на личността. Метода **консултативен съвет**, цели да предложи на детето определен модел на поведение, в зависимост от конкретната ситуация, при криза, този консултативен съвет може да бъде подбуден и от страна на детето, но и от страна на субектите на превантивната дейност (социални работници, ресурсен учител и пр.). Метода **внушение** (сугестия), показва, как субектът да използва планомерно вербалната си поведенческа техника за предизвикване на точно определен избор на предложените поведенчески стратегии, внушението т.е. подтичането към положително поведение, може да стане, като се използват необходимите фактологични и статистически превантивни сугестивни материали.

Метода **очертване на перспективни линии на поведение**, позволява на субектите на превантивната дейност да набележат краткосрочни, средносрочни, дългосрочни цели, като близки цели за прекратяването на агресивните изблици, като средносрочни - набор от позитивни поведенчески стратегии при криза, дългосрочни - цялостна промяна на личността към положително поведение. Метода **показване на фотоматериали** на агресивни изблици и разясняването, че това са неприемливи поведенчески стратегии, подпомага преодоляването на агресията при децата. Необходимо е веднага се покажат примери на положителни форми на поведение в сходни ситуации. (Петров, Г., 2000., стр. 5)

3. РЕЗУЛТАТИ

При превантивната работата с агресивни деца, за преодоляването на когнитивно дисмодерационно общуване (cognitive dismoderate intercourse) между подрастващите допринася **дейностният превантивен подход – „учене чрез правене“**. При този подход се обсъждат различни възможности, които да се предоставят на децата, за да имат възможността да редуцират агресивното си поведение. Те могат да посетят културни мероприятия с хуманна насоченост, да участват в различни проектни дейности за преодоляване на агресията и други превантивни мероприятия.

Дейностният превантивен подход – „екипност, групиране“, представлява превантивно осъществяване на рационалната познавателна дейност на учениците, относно разбирането им за важността на първичната превенция на агресията. В основата на това лежи превантивният характер на взаимопомощта за толерантност, за отговорност и обмяна на опит. Превантивно обучение, реализирано, като дейност с комуникативна насоченост между учителя и учениците.

Дейностният превантивен подход – „конструктивизъм“, обхваща реализирането на системно структурният похват. Прилага се разработване и анализиране на всеки детайл от съвместната превантивна дейността на учителя и ученика и нейното реализиране с най-съвременните средства на превенцията.

4. ДИСКУСИИ

Специалната индивидуална училищна превенция се развива, чрез три вида дейност: учебна, извънкласна и извънучилищна. В училището превантивният възпитателният процес се осъществява в органическа връзка с процеса на обучение, затова могат да бъдат разработени към всеки подходящ урок допълнителни превантивни теми. За преодоляването на когнитивно дисмодерационно общуване (cognitive dismoderate intercourse) могат да допринесат методите за разпространяване и формулиране на конкретният проблем породил дисмодерационна обратна връзка. Това зависи не само от субектите на превантивната дейност, но и

от анализирането на примери от проблеми с агресивно поведение и превръщането им в компонент на съдържанието на първичната превенция. Необходимо е разработване на стратегии за промяна, съобразно подходящите научни и житейски фактори, предопределящи агресивното поведение на децата.

Диалогичните методи за превенция се свързват с непосредственото вербално общуване между субектите и обектите в превантивния процес. Включва различни видове беседи, разкази, превантивно интервю, съпроводено с подкрепа в насока превантивна комуникация и други.

Игровите методи, представляват превантивно средство за разбиране на същността на проявяващите се агресивни проблеми в поведението на децата. Те имат отношение към подпомагането на когнитивното, общо психическо и социално развитие на детето, чрез практическото и диагностичното значение на играта.

Позитивната терапия, като метод на превенция, предполага акцент върху твърдението, че детето има заложени в себе си възможности да се справи с възникналите проблематични ситуации, чрез превантивни възпитателни фактори. Могат да се потърсят поведенчески примери от най-близкото обкръжение на детето влияещи му ползотворно.

При използването на диагностичните и оценъчните превантивни методи се опознават възрастовите, социалните и психологическите характеристики на детето, търсят се причините и особеностите на състоянието на детето, чрез методики на изследване, подчинени на една обща концепция и цел, провеждани периодично през определен интервал от време. Диагностичните изследвания, могат да бъдат количествени и качествени. Количествени са насочени към изследване на голям брой деца, качествените диагностични методи се подбират в зависимост от индивидуалността на детето.

Дейностно-активните и интерактивните методи, могат да бъдат разглеждани, като интерактивни и активни. Активни са тези методи, които осигуряват активни действия на децата, насочени към получаване на превантивна информация, която може да послужи за преодоляване на агресията. Итерактивните методи предполагат взаимодействие между участниците, партньорство, съвместни усилия, съвместни търсения, съвместни решения, те предполагат групова работа. Към тях може да се прибави тренингът, като средство за преодоляване на агресия, при реализирането на този похват се използва система от разнообразни методи: групов дискусия, мини лекция, ролеви игри, решаване на казуси, тестове, проективно рисуване (виж фигура 1) и други. Прилагат се три основни направления на представяне на информацията при тренинга, вербална комуникация, практическо отработване на необходимите умения, систематизиране на работещите практики.

Метод за първична превенция на агресията, реализиран чрез проективно рисуване, допринася за себе опознаване, взаимно опознаване, активизиране на груповите процеси. Рисунките са универсална символика, отразяваща преживявания и жизнени обстоятелства, който са визуално-графична проекция на душевността на индивида. Обсъждането на посланията от рисунките става, чрез представяне пред всички или пред по-малката група, то дава възможност за разгръщането и интерпретирането на проблематичните взаимоотношения, в които попадат децата.

Фигура 1

Метод за превенция чрез психо гимнастика, той представлява активна психическа дейност, под ръководството на водещ учител с цел активизиране и повишаване на емоционалния градус за упражнения в насока - „разчупване на леда”, по отношение на когнитивно-творческа реализация на комуникативния процес. В научната литература се открояват пет разновидности на упражненията: упражнения за

запознанство с цел преодоляване на комуникативните бариери, сплотяване, упражнения за доверие на участниците един към друг, чрез мотивиране, мобилизиране и провокиране възможностите на децата в насока преодоляване на бариерите в самоконтрола им. Превантивно се използват упражнения за умствени усилия, стимулиращи творческото мислене, за търсене на алтернативни решения, за предохраниране от агресия и заключения с предохранителен характер на базата на примерно допускане. (Дерижан И., 2001, стр. 42)

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В превантивен за успешното реализиране на възпитателната дейност е необходимо развитието на активността у децата, при която личността е осъзнала необходимостта от изпълнението на обществено значими и личностно развиващи дейности. Възпитателният процес трябва да бъде насочен към практическата дейност, той да допринесе за включването в системата от нравствени и естетически ценности в практическия живот на учениците, когато тази система е нарушена, децата губят адекватна ориентация за своето поведение и в ситуации на дискомфорт и дразнителни, започва да се засилва при тях процесът на когнитивно дисмодерационно общуване (cognitive dismoderate intercourse). Метод за преодоляване на агресията наименуван брейнсторминг или мозъчна атака, би могъл да подпомогне превантивния процес, той представлява споделяне и обсъждане на идеи за решаване на даден проблем. С превантивна насоченост се следват няколко основни фази, като поставяне на проблем, привличане на вниманието, изясняването на правилата, по които ще се работи. Прави се анализ на предложенията в зависимост от целта, която е поставена, могат да бъдат избрани най-добрите предложения за решение на проблема. Правилата на мозъчната атака, позволяват предложенията на другите да се доразвиват. По този начин се реализира ефективна групово работа за вземане на превантивни решения между учител и ученици. (Тодорова, Д., & Мършелева, Й., 2013, стр.131)

ЛИТЕРАТУРА

- Александрова, М. (2013). Техники за справяне с гнева и намаляване на агресивните прояви на децата. В: сп. „Педагогика”, кн. 1.
- Александрова, Н. (2007). Педагогическа психология. Университетско издателство „Неофит Рилски”, Благоевград.
- Божкова, В. (2019). Оптимизиране на формите на взаимодействие между семейството и училището чрез акцент върху когнитивно дисмодерационното общуване при децата от начална училищна възраст. В: V-та балканска научна конференция: "Наука - образование - изкуство през XXI -ви век" Университетско издателство: „Неофит Рилски”, Благоевград.
- Димитрова, Д., & Василева, К. (2013). Приятелството в живота на детето. В: сп. „Педагогика”, кн. 1.
- Дерижан, И. (2001). Технология на социалната работа с деца. Университетско издателство „Н. Рилски”, Благоевград.
- Петров, Г. (2000). Детската престъпност. „Хермес”, София.
- Попков, Т. (2011). Превенция на асоциалните прояви на учениците. Университетско издателство „Неофит Рилски”, Благоевград.
- Попков, Т. (2015). Социално-педагогическа диагностика. Университетско издателство „Неофит Рилски”, Благоевград.
- Стаматова, И., (2010). Социалната интелигентност и мястото и в съвременното възпитание, стр. 300. В: Сборник с научни студии и статии – „Съвременното образование мисия и визии“. Университетско издателство „Неофит Рилски”, Благоевград.
- Стаматов, Р., (2008). Детската агресия. Издателска къща „Хермес“, Пловдив.
- Тодорова, Д., & Мършелева, Й. (2013). Изкуството като възможност за превенция на агресията. В: сп. „Педагогика”, кн. 1.